

DRUŠTVO ZA ZAŠTITU BILJA SRBIJE

XIV SAVETOVANJE O ZAŠTITI BILJA

Zbornik rezimea radova

Usmeno saopštenje

VEGETATIVNA PRODUKCIJA *Ambrosia trifida* U USLOVIMA
KOEKZISTENCIJE SA *Ambrosia artemisiifolia*Aleksandra Savić^{1,2}, Sofija Petrović², Markola Saulić², Danijela Pavlović¹,
Dragana Božić², Sava Vrbničanin²¹ Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Teodora Drajzera 9, Beograd² Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Nemanjina 6, Beograd
sava@agrif.bg.ac.rs

Ambrosia artemisiifolia je ekonomski štetna korovska vrsta pri čijoj visokoj brojnosti prinosi useva mogu biti značajno umanjene ili potpuno uništene. Pored *A. artemisiifolia* u Srbiji lokalno je prisutna i *Ambrosia trifida*. Po habitusu je robusnija od *A. artemisiifolia*, čiji primerci zabeleženi na području centralne Bačke (Srbija) dostižu visinu i do 4 m. S obzirom da je *A. trifida* u ekspanziji pretpostavlja se da će pričinjavati mnogo veće štete od *A. artemisiifolia* (kada se nađu na istom arealu), kako u biljnoj proizvodnji tako i u ekosistemu potiskujući autohtone vrste i izazivajući alergijske smetnje kod ljudi i životinja. Cilj ovih istraživanja je da se odredi koliki je uticaj *A. artemisiifolia* na vegetativni prinos *A. trifida* u uslovima njihove koekzistencije.

Eksperiment je postavljen po modelu zamenjujućih serija (Replacement Design) gde je praćena kompetitivna interakcija između *A. artemisiifolia* (AA) i *A. trifida* (AT). Ogled je postavljen u šest tretmana (potpuno slučajni blok sistem u četiri ponavljanja) sa različitim proporcijama biljaka AA i AT po m² (a-10:0; b-8:2; c-4:6; d-6:4, e-2:8 i f-0:10). Tokom sezone (2016) kroz tri ocene mereni su vegetativni parametri AT (visina, širina, broj listova biljaka, suva masa) i upoređene su vrednosti merenih parametara iz svih tretmana sa tretmanom F.

Prosečne visine biljaka u prvoj oceni kretale su se od 37,19 cm do 51,25 cm, u drugoj oceni od 70,87 cm do 99,95 cm i u trećoj oceni od 86,90 cm do 155 cm, pri čemu su statistički značajne razlike ($P < 0,01$) zabeležene između F i E (I ocena), F i E, F i D (II ocena) i između F i E (III ocena). U prvoj i drugoj oceni biljke iz varijante F su dostigle maksimalnu visinu, dok je u trećoj oceni maksimalna visina zabeležena u varijanti B. Prosečna širina biljaka kretala se u rasponu od 18,5 cm do 20,5 cm (I ocena), od 16,094 cm do 20,15 cm (II ocena) i od 17,25 do 34 cm (III ocena). Kao i u slučaju visine, maksimalne vrednosti u prvoj i drugoj oceni su utvrđene za F varijantu, a u trećoj oceni za B varijantu dok je u trećoj oceni najizraženija iskazana širina biljaka u B tretmanima. Veoma značajne statističke razlike ($P < 0,01$) ispoljile su se kroz sve tri ocene u poređenju tretmana F sa E i D varijantama. Broj listova u prvoj oceni u proseku iznosio je od 8,03 do 9,625, u drugoj od 11,875 do 13,125 gde je AT najviše listova formirala u tretmanu F, pri čemu su statistički značajne razlike ($P < 0,01$) konstatovane samo u prvoj oceni između F i C i između F i E. U trećoj oceni prosečan broj listova bio je najveći u B varijanti. Prosečne vrednosti suve mase u prvoj oceni kretale su se u opsegu od 5,8 g do 11,49 g, u drugoj 7,4 g do 11,63 g, a u trećoj od 8,96 g do 14,15 g.

Odnos između tretmana razlikovao se u poređenju sa drugim parametrima što je verovatno rezultat različitog odnosa stabiljike i težine listova biljaka u različitim tretmanima. Dobijeni rezultati pokazali su izrazitiju konkurenciju *A. trifida* kao i njenu invazivnost u koekzistenciji sa *A. artemisiifolia*.

Zahvaljujemo se Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije (projekat III46008) koje je podržalo ovo istraživanje.